

Aan: de vaste Tweede Kamercommissie van VWS
Postbus 20018
2500 EA Den Haag
Cie.vws@tweedekamer.nl

Datum: 24 oktober 2019
Onderwerp: begrotingsbehandeling VWS

Geachte leden van de vaste Kamercommissie van VWS,

Voor het behandelen van de begroting eind deze maand wil Stichting Werkplaats COMO (Cliënten Organisaties Maatschappelijke Opvang) een aantal dringende zaken onder uw aandacht brengen.

Historisch dieptepunt

Dakloosheid in Nederland bevindt zich op dit moment op een historisch dieptepunt. Maar liefst 39.300 mensen volgens de officiële CBS cijfers over 2018 - zie ook Trimbos hieronder - inclusief kinderen, zijn 'residentieel' dak- en/of thuisloos. Dit zijn meer dan dubbel zoveel mensen dan in 2009. Jongeren geraken zelfs drie maal zo vaak dakloos dan voorheen. Alle regelingen, actieplannen en goede bedoelingen ten spijt... het lukt niet om dakloosheid effectief te voorkomen en terug te dringen. De winst die na veel inspanningen was behaald door de plannen van aanpak Maatschappelijke Opvang fase 1 en 2 dd. 2006-2014 in de G4 en overige centrumgemeenten is daarna weer tenietgedaan. Zelfs toegang tot de maatschappelijke opvang is niet meer zeker en komt onder meer door een chronisch gebrek aan opvang- en woonplek en door (onwettige) toelatingseisen ernstig in het gedrang. In het Parool lezen we deze week zelfs dat Amsterdam mensen zelfs weer naar de straat verwijst. Ook uit andere steden vernemen wij dat er veel te weinig opvangplekken zijn om de enorme hoeveelheid dakloze mensen op te kunnen vangen. Wij horen zeer regelmatig dat mensen door gemeenten worden uitgeschreven met de uitleg 'vertrokken onbekend waarheen' - VOW -. Hiermee wordt mensen de toegang tot álles ontzegd. Stichting Straat Consulaat in Den Haag stuurde onlangs een [noodkreet](#) aan het Haags college en startte een petitie en diverse acties. Meer inzicht over welke mensen het eigenlijk óók gaat is [hier](#) in een overzicht bij het Trimbos instituut te vinden. Het gaat bovendien om op heel verschillende criteria en op verschillende momenten 'geregistreerde' 'gevallen' van dak- en thuisloosheid. Het is hoog tijd om hier landelijk uniformerend in op te treden, zodat we het met elkaar over dezelfde mensen kunnen hebben! Een goede start is te maken door de [Europese 'Ethos light' definities](#) – liefst voorzien van casuïstiek – verplicht landelijk te gaan gebruiken! Voor nu is de gesignaleerde trendmatige stijging van de afgelopen jaren op zichzelf al alarmerend genoeg! ... in dit economisch voorspoedige land!

Je doet voorgoed niet meer mee

Dakloosheid heeft niet alleen te maken met zorg, inkomen, werk of alleen met wonen. Het heeft te maken met vele levens- en dus ook vele beleidsdomeinen. Allerlei domeinen waar het ontbreekt aan oog en aandacht voor de mensen die iets extra's nodig hebben. Soms is dat extra's alleen een huis. Maar heel vaak behelst het veel meer dan dat. Een flinke groep is dakloos geraakt als gevolg van gebrek aan adequate ondersteuning bij allerlei problemen en levens-ontwrichtende omstandigheden. Mensen met allerlei problemen, ziekten, handicaps, psychische problemen, laaggeletterdheid, intensieve mantelzorg, eenzaamheid, werkloosheid, gebrek aan vertrouwen,

mishandeling, verslaving, scheiding, moeilijkheden bij het opgroeien, verlies van naasten, stress, armoede, trauma of pech. Eén afslag missen en je doet voorgoed niet meer mee.

Dakloosheid in Nederland oplossen vraagt om een rigoureuze aanpak! Een 'Delta-plan'

Regelingen, hulp, ondersteuning, het zijn allemaal druppels op een gloeiende plaat. Onafhankelijke cliëntondersteuning zou mensen moeten bijstaan die door de gaten van het systeem (dreigen te) vallen en de weg niet (meer) kunnen vinden of wat steun behoeven maar ook dat is voor onze achterban in veel gemeenten niet op orde. Laat staan dat er meer op dakloosheid toegeruste straatadvocaten zijn, die zijn er slechts in 7 gemeenten.

Dat kan anders en dat moet anders!

Bewindspersonen, ministeries, kamerleden en gemeenten dienen de handen ineen te slaan om vanuit een gezamenlijke kabinetsbrede visie en steun te komen tot een effectievere aanpak die wèl werkt. Ook binnen gemeenten zullen afdelingen en allerlei instanties zoals belastingdienst, uitkeringsorganisaties, zorgverzekeringen en dergelijke gezamenlijk moeten meewerken aan het terugdringen en voorkomen van dakloosheid. Samen met het veld en mensen met eigen ervaring natuurlijk. Zonder kabinetsbrede steun en commitment vanuit de gemeenten kan het veld dit niet voor elkaar krijgen. Dit vraagt om het inzetten van hart, hoofd en handen. Er zijn allerlei oplossingen voorhanden die nu onvoldoende worden ingezet. Denk aan oplossingen zoals voorkomen van huisuitzettingen, het delen van een woning makkelijker maken bijvoorbeeld door afschaffing van de kostendelersnorm, voldoende basis voor bestaanszekerheid in plaats van een te complex en falend toeslagensysteem en Housing First waarmee het Finland wèl lukt om dakloosheid rigoureus terug te dringen. Het kan wél; de oplossingen zijn al voorhanden, maar het gebeurt op veel te kleine schaal. Dit gaat niet altijd om meer geld, want mensen huisvesten en vooral het voorkomen dat mensen hun huis kwijtraken is nog altijd goedkoper dan aan 'de achterkant' dakloosheid en opvang financieren. Dit vraagt om visie en keuze. Als we met zijn allen ècht vanuit ons hart dit willen kunnen we dakloosheid flink terugdringen èn voorkomen.

Om de hoognodige voldoende betaalbare woningen te realiseren heeft u andere bewindslieden van andere dossiers nodig. Daarom dringen wij aan op een kabinetsbreed plan, dat tevens gesignaleerde 'systeem-fouten' radicaal te lijf gaat.

Werkplaats COMO heeft de afgelopen jaren in diverse kamerbrieven eerder allerlei suggesties gedaan die helpen bij het voorkomen en terugdringen van dakloosheid. Helaas is de stem van mensen met ervaringskennis- en deskundigheid óók in veel gemeenten onvoldoende (stevig) aanwezig. Cliëntenorganisaties hebben, als ze er al zijn, vaak een broos fundament. Onze gezamenlijke ervaringskennis- en deskundigheid zetten wij graag wederom in om met u mee te denken en gezamenlijk de handen uit de mouwen te steken.

Met vriendelijke groet,

Namens bestuur Stichting Werkplaats COMO

Edo Paardekooper Overman
Sylvia Mac Gillavry

Stichting Werkplaats COMO, Parkstraat 32, 2514 JK Den Haag www.werkplaatscomo.wordpress.com